

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

IZDAJATELJ IN LASTNIK: „KMETSKA ŽUPANSKA ZVEZA“.

Izhaia dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krome.

Dopisi naj se pošiljajo uredništvu »Občinske Uprave« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 30 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani.

Cena oglasom je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Na znanje!

Zadnje čase smo prejeli več naročil na starejše letnike »Občinske Uprave«, bodisi celotne ali pa tudi posamezne številke.

Vsem, ki bi hoteli naročiti starejše letnike, naznanjamo to-le:

Prvega letnika cellega ni več v zalogi, pač pa so na razpolago posamezne številke. Kdor ima kako številko (zlasti 1.) prvega letnika o dveh, naj nam jo blagovoli odstopiti.

Letniki II.—VI. so na razpolago še vezani in nevezani; le pri nevezanih manjka 3. številka III. letnika. — To nameravamo tako nadomestiti, da bomo ponatisnili važnejše članke. Vezani letniki pa so popolni.

Kdor hoče torej »Občinsko Upravo« od II. letnika naprej, naj se takoj oglasi.

Upravništvo.

Še enkrat: posredovalni uradi.

Na površju je zopet vprašanje: Ali so posredovalni uradi obligatorni, to je ali se morajo ustanoviti, ali pa je ustanovitev fakultativna, t. j. poljubna.

Opozarjamo predvsem, naj se županstva ne dajo begati vsled neke odločbe pravosodnega ministrstva, o kateri se je zadnji čas pisalo. — Ministrstvo se je pač po mrtvi črki besedila postavilo na stališče, da ustanovitev posredovalnega urada ni obvezna, ker stoji v zakonu, da se ti ustanove »po sklepu« občinskega odbora.

Namen zakona pa je, ne mrtva črka, ki bodi merodajen pri tem vprašanju. — Deželni odbor vstraja na svojem stališču, da je ustanovitev posredovalnih uradov obvezna, ker je z besedami »po sklepu« občinskega odbora izražen edino le način ustanovitve, pa nič drugega. — Zato bo spravil to stvar še enkrat pred deželni zbor, da ta jasno določi stališče.

Sicer je pa iz celotnega zakona gotovo lahko posneti, da je zakonodajalec hotel obveznost za ustanovitev posredovalnih uradov. To sledi že iz tega, da je pridržal deželnemu odboru pravico priklopiti občine, v katerih bi ne bilo pričakovati uspešnega delovanja posredovalnih uradov, k drugim občinam, oziroma združiti jih v skupno okrožje enega posredovalnega urada, — (zad. odst. § 1.).

Na tem, da je namen zakona obveznost, ne more ničesar spremeniti okolnost, da se ne more nikogar prisiliti, da sprejme izvolitev v posredovalni urad. Prisiliti se ne more tudi nikogar, da bi moral sprejeti izvolitev v kako drugo korporacijo, četudi je odklonitev v nekterih slučajih (n. pr. v občinski odbor) združena z go'ovimi pogoji.

Sicer pa, če bi ne bil imel deželni odbor in zbor pred očmi obveznosti za ustanovitev posredovalnih uradov, bi pač ne bil izdelal novega zakona, ker bi za neobveznost zadostoval tudi zakon z dne 11. maja 1873 dež. zak. št. 24.

Kakor rečeno, naj se županstva ne dajo po nepotrebem begati in naj posredovalne urade takoj ustanove, kjer jih še nimajo, ker storiti bodo morala to prej ali slej.

Iz seje dež. odbora kranjskega dne 26. oktobra 1912.

Vodovodi.

Vodovod za Kranj in okolico. Pri tem vodovodu so vdeležene občine Kranj, Predoslje, Šenčur in Voglje, ki so po zakonu dolžne skrbeti za vzdrževanje vodovoda. Deželni odbor je določil prispevke občin za vzdrževanje vodovoda po kombiniranem ključu iz direktnih davkov in iz števila prebivalcev in sicer prispeva k stroškom občina Kranj z 58%, Predoslje z 14%, Šenčur z 21% in Voglje z 7%.

Ta ključ velja do prihodnjega ljudskega štetja, t. j. do leta 1920. — Če se pa med tem časom ustanovi v kaki občini kako večje podjetje, vsled česar se poveča davčna moč dotične občine, se bo ta ključ revidiral in prispevek dotične občine sorazmerno zvišal.

Živinoreja.

Živinorejski zvezi za kamniški politični okraj, ki priredi v času od 11. nov. do 22. dec. 1912 v Komendi praktičen živinorejski tečaj, se dovoli 1000 K podpore.

Tej zvezi se dovoli 25% prispevek k nakupu telic, ki jih bodo članice te zveze nakupile od živinorejske zadruge v Selcih.

Na prošnjo živinorejske zadruge v Loškem potoku se priredi premovanje telic v Osilnici še letošnje leto. Vzrejevalne podpore, ozir. premije se določijo od 5—20 K in se dovoli v ta namen znesek 600 K.

Ubožne zadeve.

Sklene se izdati okrožnico navsa županstva, v kateri se opozori župane, da morajo k sejам obč. odbora ozir. ubožnih komisij, v katerih se obravnava o ubožnih stvarih, v smislu ubožnega zakona povabiti tudi župnike, ozir. njihove namestnike dotičnega kraja, ker bi bil v nasprotnem slučaju dež. odbor primoran take sklepe razveljaviti.

Zdravstvene zadeve.

Ker pridejo zdravstveni zastopi večkrat v denarne stiske, čemur je posledica nepravočasna predložitev proračunov, se sklene izdati na vse zastope okrožnico, da je proračune pravočasno sestaviti in jih predložiti deželnemu odboru v odobrenje.

Če se bodo zastopi držali te okrožnice, bo mogoče davkarijam doklade preje pobirati in jih zastopom pošiljati, kakor je pa bilo to do sedaj, ko so nekateri zastopi predložili proračun šele sredi leta.

Šolstvo.

Pouk v nemščini — kot neobvezni predmet — se dovoli na ljudski šoli v Zalogu pri Ljubljani in na Vel. Trnu.

Občinske zadeve.

D o l. L o g a t e c. Referentu dež. odborniku dr. Peganu se naroči, da intervenira s podravnateljem dež. uradov dr. Zbášnikom pri izročitvi občinskih poslov novemu županu v Dolnjem Logatcu.

I d r i j a. Proti sklepu obč. odbora, da se prispeva k plači živinozdravnika letno 1200 K in še posebej 800 K za nadzorovanje prometa z živilami so vložili Ivan Kavčič in tov. pritožbo na deželni odbor. Dež. odbor je pritožbi v toliko ugodil, da je sklep občinskega odbora glede zneska 800 kron razveljavil, glede zneska 1200 kron pa potrdil.

J e s e n i e. Pritožbo Franca Krivca in tov. proti sklepu obč. odbora o oddaji del za prezidavo obč. klavnice je deželni odbor kot neutemeljeno zavrnil, ker je uradno dognano, da je bila dotična seja obč. odbora sklepčna, kar pa pritožba zanikava.

U b o ž n i o d s t o t e k. Ker se je neko okrožno sodišče postavilo na stališče, da je okrajna sodnija kompetentna razsojati o prepirih med občino in stranko radi ubožnega odstotka, je deželni odbor vložil proti temu pritožbo na državno sodišče.

Gasilstvo.

Gasilnemu društvu Stara Loka se dovoli 300 K, Zgor. Brnik 360 K, Sora 1000 K, Trebelno 340 K podpore, gasilnemu društvu Pijava gorica pa 340 K brezobrestnega posojila za dobo 5. let.

Gasilnemu društvu Dobliče se objubi 30% podpore k vsem nabavam.

Prošnji gasilnih društev Škofja Loka in Dol pri Ljubljani se odklonita.

Razno.

Z a r a n j e n c e n a B a l k a n u se dovoli 3000 K podpore. V prvi vrsti se nabavi perilo, na katerem trpijo zlasti črnogorski ranjenci veliko pomanjkanje.

P r o t i a l k o h o l n i s h o d z d r a v n i k o v v L j u b l j a n i.

Potom okrožnice se opozori vse župane na ta shod s pristavkom, da dež. odbor dovoli, da se potni stroški za župane in občinske odbornike, ki se vdeležijo tega shoda, pokrijejo iz občinskih sredstev.

Iz seje dež. odbora kranjskega dne 2. novembra 1912.

Umetništvo.

D e ž. u m e t n i š k i s v e t. Predsednikom dež. umetniškega sveta se imenuje Hugo knez Windisch-Graetz.

Živinoreja.

V tečaj za izobrazbo kmečkih sinov za prvo pomoč pri živinskih nesrečah, ki ga priredi de-

želni odbor na kmetijski šoli na Grmu, se sprejme izmed 45 prosilcev le 15.

Ostali prosilec, katerim je bila prošnja za sedaj odbita, ponovijo svoje prošnje lahko pozneje, ker bo deželni odbor priredil še več takih tečajev.

Šolstvo.

Na nemški dekliški šoli v Ljubljani in na ljudski šoli v Cerknici se dovoli vspešnica k I. razredu za šolsko leto 1912/13.

Pletarstvo.

Za ustanovitev pletarske šole v D. M. v Polju se dovoli za dobo enega leta podpora v znesku 1000 K pod pogojem:

- 1.) da se osnuje kuratorij, obstoječ iz župnika, župana in 3 obč. svetovalcev,
- 2.) da stopi ta kuratorij v zvezo z obrtno-pospeševalnim zavodom, da se sestavi statut za pletarsko šolo ter napravi za prodajanje pletarskih izdelkov primerna organizacija.

Gasilstvo.

Dovolijo se sledeče podpore: gasilnemu društvu Št. Vid nad Lj. 900 K, Grosuplje 1200 K, Pirniče 500 K in Rateče 600 K.

Gasilnemu društvu Radovica se obljubi 30%, gasilnemu društvu Grmovlje pa 33% podpora k vsem nabavam.

Odklonijo se prošnje za podporo gasilnih društev Radovljica, Dragatuš in Vinica.

Ljubljanskemu gasilnemu in reševalnemu društvu se dovoli 3 $\frac{1}{2}$ % za odplačilo obresti in amortiziranje posojila, ki ga bo društvo najelo za nakup avtomobilne brizgalne.

Občinske zadeve.

I d r i j a. Pritožba proti sklepu obč. odbora v zadevi službene pragmatike za obč. uslužbenca se zavrne, ker je grajana pomanjkljivost nezadostna za razveljavljenje sklepa, meritorno se pa določbe službene pragmatike v pritožbi ne izpodbijajo.

D o l. L o g a t e c. Bivšemu županu Korenčanu se naloži 200 K globe radi upornosti, ker se ni odzval pozivu dež. odbornika dr. Pegana, da bi v njegovi navzočnosti oddal županske posle novemu županu.

O b č. p o s r e d o v a l n i u r a d i. Napravi se poročilo na dež. zbor, da se zakon o posredovalnih uradih novelira v tem smislu, da so ti za vse občine obligatorni.

Redovne (disciplinarne) kazni deželnega odbora in c. kr. upravno sodišče.

Iz drugega časopisja je že znano našim čitateljem, da je naložil deželni odbor dvema županoma — A. Z. na Vačah in M. K. v Podzemlju — vsakemu globobo po 200 K, ker sta se protivila

izvršiti ukaze deželnega odbora s tem, da prvi ni hotel ne izvršiti razglasa, ne razdeliti ali nabiti plakatov za kmetijski poučni tečaj, drugi pa ni zadostil ravno takemu ukazu v zadevi razdelitve nagrad za vzrejo mlade živine, ki se vsled tega ni mogla izvršiti. — Slednji se tudi ni hotel odzvati povabilu referenta deželnega odbora dr. L. v Podzemlju, ki ga je hotel osebno zaslišati, da se opraviči.

Prvi — župan A. Z. na Vačah — je trdil v svojem poročilu med drugim tudi, da ne spadajo take prireditve v delokrog županstva, in da se ne čuti župan, biti takim prireditvam za slugo in razdeljevati tozadevne razglase deželnega odbora.

Oba z redovnim globama kaznovana župana sta se pritožila proti naložitvi glob po odvetniku na c. kr. upravno sodišče.

V svojem protispisu na to sodišče je povdargal deželni odbor svoje stališče sledeče: Občinski red za Kranjsko določa v § 28, da spada v lastno področje občine sploh vse, kar se predvsem tiče občinskega prida in se da opraviti in izvršiti v občini samiznjeno lastno močjo.

Deželni odbor je imel tedaj na tej zakoniti podlagi brezdvomno pravico zahtevati za kmetijski poučni tečaj toliko sodelovanja od občin ozir. županstev, da so pravočasno razdelile in razširile poslane jim razglase.

Kmetijski poučni tečaj — (kakor tudi seveda razdeljevanje premij) — je bil gotovo le v prid obeh kmečkih občin in objava predmetnih razglasov brez dvoma ni zahtevala posebnih drugih sredstev, kakor malo dobre volje.

Po naziranju deželnega odbora je bilo tedaj županstvo na Vačah po občinskem redu vsekako postavno obvezano pri prireditvi kmetijskega poučnega tečaja v lastni občini v toliko sodelovati, da bi bilo poskrbelo za pravočasno razširjenje poslanih mu razglasov.

Če je bil župan mnenja, da ta ukaz deželnega odbora ne sloni na zakonitih predpisih in da nima postavne podlage, mu je bilo na voljo dano se takoj tedaj pritožiti zoper dobljeni ukaz.

Ako pa župan tozadevnega ukaza deželnega odbora ni izpodbijal s pritožbo, niti ga izvršil, potem je bil deželni odbor na podlagi § 92. obč. reda nedvomno upravičen naložiti mu denarno globo, ker mora pač zahtevati od vseh županstev brez izjeme, da točno izvršujejo na postavnih podlagi izdane jim ukaze in naročila deželnega odbora.

Iz vsega sledi, da gre v predmetnem slučaju za zadevo disciplinarnega značaja, v kateri je izključena pritožba na c. kr. upravno sodišče po § 3 lit. g) zakona z dne 22. okt. 1875 drž. zak. št. 36 iz l. 1876.

C. kr. upravno sodišče je zavrnilo obe pritožbi kot nedopustni z razzodbo z dne 25. sept. 1912 št. 10.615 ex 1912./V. G. H.

Razlogi te razzodbe so:

Deželni odbor je naložil obema županoma globo po 200 K na podlagi § 92 obč. reda, ker nista izvršila zadevnih ukazov.

Obe od dotičnih županov proti naložitvi denarnih kazni pri upravnem sodišču vloženi pritožbi ste se zavrnilo zaradi nepristojnosti tega sodišča po § 3. lit. g) zakona z dne 22. okt. 1875 drž. zak. št. 36 ex 1876, ker se oba izpodbijana razpisa smatra takot edino le na podlagi § 92 obč. reda izdani kazenski odredbi, torej kot v disciplinarni zadevi izdani določbi. Vsled tega odpade v celoti, torej tudi glede vprašanja o kompetenci oblasti, ki je naložilo ti denarni kazni, kakor tudi glede postopanja, presoja od strani upravnega sodišča. — Zato se tudi iz tega razloga sodišče ni moglo spustiti v razmotrivanje vprašanja, če obstoje one dolžnosti, zaradi katerih opustitve ste se naložili redovni globi.

Pritožnika bi se bila mogla eventualno pritožiti pri upravnem sodišču proti pozivoma deželnega odbora za razglas in nalepljenje razglasov, v katerem slučaju bi bilo prišlo to sodišče vsekako v položaj presojati in razzoditi, če spada od njih zahtevano sodelovanje v navedenih zadevah v postavni delokrog županovih dolžnosti, — nikakor pa ne povodom čisto disciplinarno-kazenskih odredb.

Ta dva slučaja naj služita županstvu v ravnanje. — Če menijo župani, da za izvršitev kakega ukaza nimajo povoda, češ, da nima postavne podlage, se lahko pritožijo proti ukazu, nikdar pa ne proti naloženi globi iz vzroka, ker niso izvršili kakega ukaza.

Da pa ima deželni odbor pravico zahtevati sodelovanja županstev tudi v zadevah živinoreje, o tem v naslednjem članku.

Deželna kultura in dolžnost sodelovanja občin.

V drugem članku priobčujemo razzodbo c. kr. upravnega sodišča o pritožbi dveh županov proti naložitvi redovnih denarnih kazni od strani deželnega odbora, ker nista izvršila njegovih ukazov v zadevi pospeševanja živinoreje.

Ne more biti dvoma, da je uvaževalo c. kr. upravno sodišče med razlogi zavrnitve pritožbe tudi moment, da je imel deželni odbor zakonito podlago za naložitev globe ne le § 92 obč. reda, ampak tudi zakonite predpise o dolžnosti županov sodelovati pri povzdigi deželne kulture, predvsem živinoreje.

Imamo zakon z dne 21. maja 1902 dež. zak. št. 15 o povzdigi živinoreje, ki izpolnjuje zakon z dne 11. avg. 1890 dež. zak. št. 4 iz l. 1891.

Ta zakon zadosti jasno določa dolžnost občin sodelovati pri povzdigi živinoreje, kot eminenten faktor deželne kulture.

Deželni zbor in deželni odbor sta si stavila nalogo, z vsemi silami delati na povzdigi deželne kulture, predvsem živinoreje. Samoobsebi umevno je torej, da se zahteva sodelovanje občin v polnem obsegu pri tem kulturnem delu, in da morajo občine (županstva) izvrševati tozadevne ukaze.

Vprašanje, spada li izvrševanje takih ukazov v lastni delokrog občin ali ne, — je popolnoma odveč, ker o tem ne more biti dvoma. — Kajti § 28 obč. reda za Kranjsko našteva sicer gotova opravila — toda le *exempli causa* — nikakor pa ne taksativno! Dokaz temu je takoj 1. vrsta II. odst.; »Po takem spada posebno« (»In diesem Sinne gehören hierher — insbesondere«). Če bi bili posli županstev naštetni taksativno, bi dostavek »insbesondere« moral odpasti.

V lasten delokrog občin spadajo torej tudi drugi, v § 28, o. r. nenaštetni posli, sploh vsi oni, ki so v dobrobit občanov.

Sem spada zlasti v deželno kulturo spadajoči povzdig živinoreje, pri katerem so občine z zakoni to obvezane sodelovati.

Da spada izvrševanje tozadevnih ukazov v lastno področje občin, in da jih te morajo izvrševati, po vsem tu navedenem ne more biti nikakega dvoma.

To utemeljuje tudi okolnost, da je deželni odbor na podlagi sklepa deželnega zbora z dne 16. jan. 1909 nastavil za deželni kulturni urad posebnega živinorejskega in mlekarkega nadzornika.

Ravno tako je nastavil posebnega živinorejskega inštruktorja, travniškega mojstra, sadjarskega nadzornika itd. — Sploh izdaje deželni odbor za deželno kulturo vsako leto znatne svote, kar je razvidno iz vsakoletnih računskih zaključkov.

Jasno je torej, da obstoji deželni kulturni urad kot institucija in del deželnega odbora, ki ima sankeijo od strani deželnega zbora.

Ravno tako jasno pa je tudi — povdarjam še enkrat — da so občine po zakonu dolžne izvrševati tudi v poslih deželne kulture jim dohajajoče ukaze deželnega odbora.

Da se občine odnosno županstva poblizje seznanijo z deželnim kulturnim uradom, priobčujemo v sledečem izvleček iz statuta tega urada, ki se imenuje odslej oficijelno

„Deželnokulturni oddelek deželnega odbora.“

§ 1.

V deželnokulturnem oddelku poslujejo :

- a) Konceptni uradniki,
- b) strokovni organi.

Konceptni uradniki so vzeti iz statusa deželne tajništva in veljajo za nje sploh vsi tisti predpisi, kakor za druge uradnike deželne tajništva.

Načelnika deželnokulturnega oddelka določi deželni glavar. Strokovne organe prideli po potrebi deželni glavar oddelku in so ti organi podrejeni neposredno načelniku oddelka.

§ 2.

Načelnik oddelka nadzoruje, da prideleni in strokovni uradniki vestno in točno izvršujejo službo po smislu za nje veljavnih službenih navodil. Zato so vsi organi dolžni, njegovim službenim naročilom brezpogojno zadostiti.

§ 3.

Opravila ukazuje strokovnim organom deželnokulturnega oddelka načelnik, ki pa se ima pri tem ravnati po odredbah deželnoodborskih referentov.

§ 4.

Brez vednosti in pritrditve načelnika ne sme iti noben organ na komisije; izvzeti so le nujni slučajji, za kar pa je izposlovati posledobno pritrditev takoj po vrnitvi.

Zakon

o postopanju s pravnimi sredstvi proti odločbam in odredbam avtonomnih oblastev.

(Dr. Ferd. Tomažič).

Dne 26. septembra 1912 je stopil v veljavo zakon z dne 7. septembra 1912, dež. zak. št. 62, o postopanju s pravnimi sredstvi proti odločbam in odredbam občinskih in drugih avtonomnih oblastev.

Pravno sredstvo v najširšem pomenu besede je sredstvo, katero daje pravo (zakoni) v dosego pravice. — V smislu navedenega zakona je pa pravno sredstvo le sredstvo, ki je daje zakon v dosego pravice proti namišljeno ali pa tudi v resnici krivičnim odredbam oziroma odločbam oblastev, z drugimi besedami: pravno sredstvo je pritožba (vzklic, priziv), ki je po zakonu dovoljena zoper odredbo odnosno odločbo kakega oblastva na višje oblastvo.

Do zdaj še nismo imeli na Kranjskem zakona, ki bi enotno uredil postopanje s pravnimi sredstvi proti odločbam in odredbam avtonomnih oblastev t. j. župana, magistrata, občinskega odbora, občinskega sveta*), načelnika cestnega

*) Tu gre le za one odredbe in odločbe, ki jih izdajo občinska oblastva v lastnem področju (§ 28. občinskega reda za vojvodino Kranjsko, § 26. občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano.)

okrajnega odbora, načelnika zastopa zdravstvenega okrožja, cestnega okrajnega odbora in zastopa zdravstvenega okrožja.

V posameznih zakonih je bilo pač za gotove slučaje dano pravno sredstvo, a enotne uredbe za postopanje s pravnimi sredstvi proti avtonomnim oblastvom pa le ni bilo.

Proti odredbam in odločbam političnih (državnih) oblastev urejuje pravna sredstva zakon z dne 12. maja 1896, drž. zak. št. 101.

Zgoraj navedeni deželni zakon velja le za avtonomna oblastva na Kranjskem.

Na katerih načelih sloni novi deželni zakon o pravnih sredstvih?

1.) Pravna sredstva je vložiti pri oblastvu prve stopnje, ako ni določeno drugače.

Pritožbo proti ukazu župana na občinski odbor je torej vložiti pri županstvu in pritožbo proti sklepu občinskega odbora na deželni odbor je istotako vložiti pri županstvu. Če pride n. pr. pritožba proti kakemu sklepu občinskega odbora naravnost na deželni odbor, mora ta zahtevati od županstva vse zadevne uradne spise, ki jih potrebuje za pravično odločbo. Zategadelj predpisuje zakon, naj se pritožbe vlagajo pri županstvu, da jih to z vsemi zadevnimi uradnimi spisi vred predloži vzklicnemu oblastvu.

Naravnost na deželni odbor vložene pritožbe pošlje deželni odbor oblastvu prve stopnje t. j. županstvu, magistratu, načelniku cestnega okrajnega odbora, načelniku zastopa zdravstvenega okrožja, kjer bi se morale pravzaprav vložiti. Stranke se torej le izpostavljajo nevarnosti, da zamude pritožbeni rok, če vložijo pritožbo naravnost na vzklicno stopnjo, ker je pritožba le takrat pravočasno vložena, kadar dojde v vložnem roku k oblastvu prve stopnje na pr. županstvu.

Če pa kak zakon izrečno določa, da je pritožbe vlagati naravnost na deželni odbor, potem velja to določilo.

2.) Pritožbe je vlagati, ako ni določen poseben vložni rok, tekom štirinajstih dni od dneva vročitve ali dneva uradnega razglasa.

Vložni rok se ne prične šteti z dnem vročitve ali razglasa, ampak šele z dnem, ki sledi vročitvi ali razglasu.

Ako se pritožba odda štirinajsti ozir. zadnji dan na pošto in jo prejme županstvo šele 15. dan ali pa še pozneje, je še pravočasno vložena, ker zakon določa: Dan oddaje na pošto se šteje za vložni dan pravnega sredstva. Stranka na pr. odda pritožbo na pošto tri dni pred potekom vložnega roka. Županu se pa pritožba dostavi šele drugi dan

po poteku vložnega roka, pritožba je bila pravočasno vložena. Županstvom in drugim nižjim avtonomnim oblastvom se svetuje, da shranijo koverto, v kateri je po pošti došla pritožba, in jo z drugimi spisi vred predlože vsklícenemu oblastvu, da bo to moglo dognati, ali je bila pritožba pravočasno vložena ali ne.

Ako pade zadnji dan roka na nedeljo ali praznik, poteče rok šele prihodnji delaven dan. Pošte in uradi sploh večinoma ne poslušajo ob nedeljah in praznikih popoldne. Če bi bil praznik ali nedelja zadnji dan roka, bi pritožnik ne imel vsega zadnjega dne na razpolago in bi bil prikraščen pri določitvi vložnega roka; zategadelj mu zakon daje še prihodnji delaven dan na razpolago.

3.) Pravna sredstva se lahko vlagajo ustno (n. pr. pri županstvu na zapisnik), pisмено ali telegrafično.

4.) Vložena pritožba se mora vsekako predložiti vsklícni stopnji, četudi ni dopustna ali pravočasna, ker le vsklícna stopnja razsoja o vprašanju, ali je pravno sredstvo nedopustno, ali ča je bilo vloženo prepozno.

5.) Oblastvo, zoper katerega odredbo ali odločbo je pritožba vložena, sme svojo odredbo ozir. odločbo samo izpremeniti le tedaj, če niso z izpodbijano odredbo ozir. odločbo tretje osebe že zadobile kakih pravic, v vseh drugih slučajih pa mora pritožbo brezpogojno predložiti vsklícni stopnji.

6.) V odločbi (odredbi) se mora stranki dati **pravni pouk** t. j. navesti se mora izrečno, ako je zoper njo dopustna pritožba ter na katero oblastvo, v katerem roku in pri katerem oblastvu jo je vložiti.

Ako se v nemar pusti ta predpis, je strankam za odpravo tega nedostatka prosta posebna pritožba, katero je vložiti tekom štirinajstih dni.

Ako se vsled nepravilnega pouka o roku vloží pravno sredstvo sicer v povedanem roku, vendar šele po preteku pravega zakonitega roka, mora vsklícna stopnja ustaviti izvršitev odločbe (odredbe) in ukazati zopetno izdajo odločbe (odredbe), za katero prične znova teči rok za pravna sredstva.

Enako je postopati z odločbami (odredbami), v katerih je dobila stranka nepravilen pouk o vsklícni stopnji, o oblastvu, pri katerem je vložiti pravno sredstvo, ali o tem, če je zoper odločbo (odredbo) prosta pritožba.

Le v razglasih pravilno storjenih sklepov občinskih zastopov, cestnih okrajnih odborov in zastopov zdravstvenih okrožij ni treba pravnega pouka. Vendar se pa svetuje, da se tudi v razglase sprejme pouk o pravnih sredstvih.

Vprašanja in odgovori.

152. Županstvo v L.

Vprašanje (na d. o.):

Je-li sedanji občinski odbor upravičen, oziroma ali sme kaj črtati v zapisniku občinskih sej iz prejšnje triletne dobe? — Neki tukajšnji posestnik se čuti namreč upravičeno užaljenega vsled nekega zapisnika, kar pa je zakrivil bivši župan sam in ne odbor. — Sicer sta se sedaj pogodila tako, da se dotični stavki izbrisejo in da plača bivši župan 40 K v občinsko blagajno.

Vprašanje: (od d. o.)

Za črtanje tozadevne točke sejnega zapisnika ni povoda, ker sta se bivši župan in dotični posestnik itak poravnala, sicer pa kako kazensko postopanje vsled zastaranja ni več mogoče. Zadostuje če sklène občinski odbor, da je bila dotična točka nepravilna.

Ta slučaj daje deželnemu odboru povod opozarjati županstva, da spada v sejni zapisnik le označba predmeta, o katerem se sklepa in sklep sam, ne pa tudi posvetovanje (debata) o njem.

Tudi naj se piše zapisnik takoj pri seji in podpiše, kakor veleva § 48. obč. reda.

153. Mestno županstvo v N.

Vprašanje:

1. Kje ima respicijent finančne straže svojo pristojnost, in v kolikem času jo zadobi?
2. Kdaj zadobi definitivni tajnik občine svojo domovinsko pristojnost?
3. Kdaj zadobe domovinsko pristojnost definitivni občinski stražniki?
4. Kdaj zadobe občinski uslužbenci sploh domovinsko pristojnost?

Odgovor:

1. Glede domovinstva organov finančne straže Vas opozarjamo na tozadevne odgovore med vprašanji v raznih letnikih »Občinske Uprave«, ki jih lahko poiščete tudi po indeksu. Naj jih še tu navedemo: II. letnik — vpraš. 23 na strani 14; ravno v tem letniku vpraš. 141 na strani 84; III. letnik — vpraš. 276 na str. 70; dalje V. letnik — vpraš. 258 (dodatek k vprašanju 243) na str. 181.

Iz navedenih odgovorov razvidite, da je merilo za takozvano uradno domovinstvo organov finančne straže, ki se smatrajo državnim uslužbencem nižje vrste (kategorija slug), **definitivnost** v službi. — Če je torej respicijent finančne straže stalno nameščen, — o čemer ni dvoma, — potem je že ipso facto pristojen v občini, kjer je njegov uradni sedež, od dneva stalnega nameščenja. — Provizorno nastavljeni finančni stražniki obdrže prvotno domovinstvo.

K 2.—4. Na ta vprašanja so vsa nadaljna pojasnila popolnoma odveč, ker izključujejo določila § 10 novele k domovinskemu zakonu z dne 5. decembra 1896 drž. zak. št. 222 vsak dvom. — Občinski uradniki (tajniki) in služabniki (sluge, stražniki) dobe domovinsko pravico v občini, v kateri službujejo, z onim dnem, s katerim so stalno nameščeni.

154. G. M. v P.

Vprašanje:

Kdo povrne mesogledniku za pot in zamudo časa, ako je mesoglednik povabljen kot priča k sodnji; dalje kje naj išče mesoglednik povračila v takih slučajih, ki so v neposredni zvezi z mesoglednikovo službo?

Odgovor:

Če je povabljen mesoglednik kot priča k sodišču, naj zahteva ondi pričnino, kakor v drugih sodnih zadevah; če ga pa ne povabi sodišče, ampak pride le s stranko vsled njene prošnje kot priča, se razume samo po sebi, da je dolžnost stranke, mu povrniti troške.

Za druge slučaje, ki naj bi bili v zvezi z mesoglednikovo službo, pa ne vemo kakšni naj bi bili.

Ogled živine in mesa izvršuje kot uradna oseba; za to poslovanje ga plača občina.

Povejte nam torej konkretne slučaje, ki so v »neposredni zvezi« z mesoglednikovo službo. — Ali so to javni ali so zasebni posli.

155. Županstvo S.

Vprašanje:

Občinski svetovalec je oddal oziroma izročil vse svoje posestvo svojemu sinu, tako da sam ne plačuje sedaj nikakega davka. Je-li izgubil vsled tega pravico do odborništva in svetovalstva?

Odgovor:

Naše mnenje je, in tudi ni dvoma, da ni prav nobenega naslova, iz katerega naj bi dotičnik prišel ob odborništvo in obč. svetovalstvo. Nikjer v občinskem redu ali pa v volilnem redu ni rečeno, da bi kdo ne mogel biti izvoljen le zato, ker ne plačuje davka, tem manj, da bi izgubil ali moral odložiti odborništvo potem, ko je bil že postavno izvoljen, in sicer le vsled tega, ker je kasneje oddal posestvo svojemu sinu, vsled česar je ta prevzel obveznost plačevanja davkov na svoje ime. Zato pa oče vendar ni mogel izgubiti svojih v postavi mu danih občinskih pravic, in tudi ni to tendenca postave.

Le posli in dninarji nimajo pasivne volilne pravice za občinski odbor, a ti so v zakonu (§ 10, točka 3.) obč. volil. reda) izrečno imenovani.

156. Županstvo Slivnica.

Vprašanje:

Deželni odbor je dovolil naši občini, da sezida mrtvašnico v Sp. Slivnici na stroške vasi oziroma soseske Sp. Slivnica. — Ker je mrtvašnica gotova, prosimo za pojasnilo:

Ali je županstvo upravičeno pritegniti k plačilu za pokritje stroškov za zgradbo mrtvašnice tudi tiste posestnike, ki stanujejo izven soseske in imajo zemljišča v vasi oziroma soseski? — Doklade se bodo razdelile po razmerju davkov.

Odgovor:

Docela obveznega odgovora na to vprašanje Vam ne moremo dati.

Predvsem bi bilo treba vedeti, kaj oziroma ktere prebivalce je mislil občinski odbor takrat, ko je sklenil, da se zgradi mrtvašnica v Spod. Slivnici na stroške »soseska« Sp. Slivnica. Pravičeno bi bilo, da bi prispevali k zgradbi mrtvašnice le oni prebivalci, ki jo bodo v resnici rabili.

Najbolje je, če zavzame stališče občinski odbor in določi, ktere davkoplačevalce je smatrati kot spadajoče pod sosesko Sp. Slivnica.

Gotovo je, da bi se upravičeno zahtevalo, da prispevajo k zgradbi tudi zunaj soseske bivaajoči prebivalci, ki plačujejo v soseski davek, če mrtvašnico tudi rabijo.

V naprej ugotoviti (prejudicirati) se pa tu ne da ničesar, ker utegnejo priti oblastva v položaj, da bodo morala razsojati o morebitnih pritožbah.

157. Župni urad v B. B.

Vprašanje:

Prosimo pojasnila, kako je s plesi z gramofoni. — Ali se mora za tak ples tudi imeti dovoljenje in plačati takso?

Odgovor:

Za vsak javen ples se mora imeti dovoljenje, in — samoobsebi umevno — plačati tudi takso. Opozarjamo Vas pa, da mora vsak lastnik kakega glasbenega avtomata, če ga rabi v javnih lokalih (gostilnah), imeti za to še posebno dovoljenje političnega oblastva. Seveda s tem dovoljenjem, da sme rabiti avtomat, nikakor ni združeno dovoljenje, da bi smel imeti plese ob

poljubnem času. Dovoljenje od županstva za to mora imeti za vsak slučaj posebe in za vsak slučaj posebe plačati občinsko takso. — Če se vrši javen ples ob godbi gramofonov brez dovoljenja, naj se uvede vselej kazensko postopanje.

158. G. Š. iz T.

Vprašanje:

Sme in more li zakonski mož zastopati svojo ženo pred kazenskim in civilnim sodiščem v tožbah, in sicer brez posebnega pooblastila? — Je-li glede tega v kazenskem — ali civilno pravnem redu kaj določeno?

Odgovor:

Mož sme zastopati ženo pred kazenskim in civilnim sodiščem brez pooblastila kot njen postavni zastopnik.

To je vtemeljeno v § 91. obč. drž. zakonika, ki pravi, da je mož poglavar (glava) družine in da ima v vseh slučajih ženo zastopati. V nekem slučaju je razsodilo najvišje sodišče, da je mož kot postavni zastopnik upravičen izvrševati tudi zemljiško-knjižne predloge.

Ker je torej mož zakoniti zastopnik svoje žene, kar se ne sme zamenjati s pojmom pooblaščenec, sledi iz tega, da mu za tako zastopstvo v obč. ni potreba od ženine strani posebnega pooblastila, vendar bi bilo to priporočati v nekterih slučajih, ki se pa tu ne dajo določiti.

V gotovih kazenskih slučajih bo zastopanje žene po njenem možu seveda tudi nemogoče; ravno tako gotovo tudi v slučajih, ko je žena pozvana kot priča.

Ne moremo se spuščati v nadaljne podrobnosti.

Najbolje bo, ravnati se po tem, kar odredi sodišče v posameznih slučajih. Pač naj v prvi vrsti mož zastopa ženo, ker mu daje postava to pravico.

159. Županstvo Boštanj.

Vprašanje:

V proračunski seji je bil prebran odbornikom proračun za l. 1913. — Med izdatki je tudi vsota 400 K za tajništvo. Eden izmed odbornikov je izjavil, da je ta vsota previsoka in da se mora znižati.

V slučaju, da v prihodnji seji odbor zniža plačo za tajnika, — ali obvelja ta sklep? Kam naj se obrne župan, da doseže gorenjo vsoto za tajnika, ali pa še višjo? Kajti za 400 K letne plače se itak ne dobi tajnika.

Odgovor:

Če je vložen ugovor proti plači za občinskega tajnika, torej proti dotični postavki v proračunu, mora sklepati o tem občinski odbor. — Ako ni proti sklepu tega v postavnem roku nadaljne pritožbe, postane sklep pravomočen. — O pritožbi proti sklepu občinskega odbora pa odločuje — kakor v drugih slučajih — deželni odbor. Ako občinski odbor zniža plačo občinskemu tajniku, ima vsekako tudi župan pravico do pritožbe. Pravica občinskega odbora določati plačo temelji na § 32 obč. reda. Kakšen uspeh pa utegne imeti pritožba, tega seveda ne moremo vedeti.

Da ne bo dvoma glede ugotovitve proračuna, Vas moramo pri tej priliki opozarjati, da ima proračun sestaviti le župan, ne občinski odbor. Ta še le po razpoložitvi sklepa o proračunu, da ga ugotovi in določi pokritje primanjkljaja.

Brezalkoholne gostilne.

Krčem in zlasti žganjarn po deželi je mnogo preveč. Čudno je pa, da se malokje dobi gostilna, kjer bi se točile samo brezalkoholne pijače. — Kdor hodi po deželi in je navezan na hrano po

gostilnah, ta pogostokrat občuti potrebo gostiln, v katerih bi ne bil navezan na pijačo. Kako bi rad plačal desetico več za dobro hrano, nego za slabo pijačo! Žeja se da z dobrim malinovcem pač boljše potolažiti, kot s kakim skvarjenim vinom. Zato je vsekako zdrava misel, da naj se vsaj v vsakem večjem kraju ustanovi gostilna za točenje brezalkoholnih pijač in za oddajo jedil. — Prošnje za take gostilne naj se vlagajo pri okrajnem glavarstvu. Kolek 1 K.

Vzorec za tako prošnjo priobčuje »Zlata Doba« ta-le:

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo!

Podpisani ..... iz ..... hiš št. .... brezalkoholno gostilno. Oddajal bom gorka in mrzla jedila in točil brezalkoholne pijače. — Obljubljam pri tem, da ne bom nikdar točil alkoholnih pijač.

Ker se je visoka c. kr. deželna vlada izrekla nasproti društvu »Abstinent« v Ljubljani dne 19. aprila 1911, da »vidi v brezalkoholnih gostilnah izdatno sredstvo zoper pijančevanje ter da jih bo po možnosti rada podpirala«, in ker v naši vasi (našem mestu, trgu) take gostilne še ni, torej je krajevna potreba očitna, zato prosim, da mi slavno c. kr. okrajno glavarstvo za to potrebno koncesijo podeli.

Obljubim tudi, da bom skusil ustreči vsem upravičenim zahtevam, ki se stavijo takim gostilnam.

V .....

Podpis.

Ali ste že poslali naročnino?

Književnost.

Zakon o šolskem nadzorstvu. Novi zakon o šolskem nadzorstvu z dne 23. okt. 1912 št. dež. zak 66 je bil izdan (razglašen) dne 8. novembra 1912 v deželnem zakoniku št. XXXIII, in stopi v veljavo 30 dni po razglasitvi, torej 8. dec. 1912.

Župarstva in občinski odbori, kakor tudi krajni šolski sveti naj temeljito prouče to novo postavo, ki sicer ne potrebuje posebnega tolmačenja zaradi zadostne jasnosti.

Opozarjamo le na določbo § 48, ker se morajo tekom 6 mesecev po uveljavljenju postave izvršiti povsod nove volitve v vse šolske zastope.

Priporočajte »Občinsko Upravo«.

„Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani“

v hiši Zadružne zveze, Dunajska cesta 32

(nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mitnice).

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4¹ 0
4 0

brez
odbitka.

Vložne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar. — Posojila na zemljišča daje po 4³/₄% in 5%. — Daje posojila na amortizacijo na vsak poljuben načrt, dalje na menice in vrednostne papirje.

Uradne ure vsak delavnik od 8.-12. dopoldne.

Za varnost vloženega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem premoženjem in davčno močjo. Vsaka špekulacija z vloženim denarjem je po pravilih odobrenih od c. kr. deželne vlade izključena, zato je denar v hranilnici popolnoma varno naložen in se ni bati nobene izgube.

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4¹ 0
4 0

brez
odbitka